

LS 0045

Quinton och Theodore Lyckman: Yes.

Lennart Setterdahl: Ni har gjort det i många år.

Quinton: Allmänt - Allmänt pratar 'di svenske här. Ända sen jag var nog stor till börja prata, så pratade de. Så fortsatte mina föräldrar prata svensker. Och jag har begagnat svenska ända sen.

L: Och - Ditt namn är Quinton.

Quinton: Yeh. Quinton.

L: Quinton Lyckman.

Quinton: Quinton Lyckman. Ja.

Lennart Setterdahl: Jag sitter tillsammans med Theodore och Quinton Lyckman i Brady Texas. Det ligger ungefär 155 engelska mil nordväst om Austin. Theodore Lyckman, han var född den 31 augusti 1885, i New Sweden, Texas. Sonen, Quinton, han var född den 20 juli 1910 i Brady, Texas.

Theodore Lyckmans föräldrar, de var ifrån Småland. Från vilken plats och vilket år som de kom ifrån Småland, det kommer han inte riktigt ihåg. Hans minne sviker honom, säger han.

När jag kom hit upp till det Lyckmanska bostället, körde upp på gårdsplanen och hade parkerat min bil, så hörde jag att det pratades svenska borta vid ladugårdslängan. Och med en förvånad min så gick jag dit bort och där stod sonen; född här i Texas och fadern, också han född i Texas, och konverserade på svenska. Och det har man alltid gjort, anförtror Quinton mig.

Det är idag den 20 januari 1975.

Lennart Setterdahl: Dina föräldrar nu, Theodore, de kom ifrån Sverige. De kom från Sverige.

Theodore Lyckman: Vem?

L: Dina föräldrar.

Theodore: Yes.

Quinton: 'Di 'köm ifrån Sverige.

L: Vad hette pappa?

Theodore: Han hette Sven Johan Lyckman.

L: Ja. Och Mamma: Vad hette hon?

Theodore: Mamma 'ho hette Klara Lyckman. Klara Stark, det var hena flickenamn, Klara Stark.

L: Du vet inte var de kom ifrån i Sverige?

Theodore: No, det kan jag inte säga det.

L: Men de var smålänningar?

Theodore: Småland tänker jag - det vet jag inte. Jag vet inte 'nåt om det.

L: Nej. Vilket år kom de?

Theodore: Ja, det kan jag heller inte säga! Men jag vet det var 18 60 - De var här i många år.

L: Jaa. Och; Du är född 1888?

Theodore: Va?

L: Du är född 1888?

Quinton: 1885.

L: Jaså. 85!

Quinton: 1885.

Theodore: - 85 är jag född.

L: Se där ja.

Theodore: Och -88 var 'mi hustru född.

L: Och På så vis var det ja.

Theodore: 1888.

L: Har Din pappa berättat hur det var i New Sweden på den tiden? När de växte upp. När han växte upp där.

Theodore: Yeh.

L: Det var besvärligt många gånger.

Quinton: De gick i Nusby kyrka, där nere i settlementet. Och sedan konfirmerades han och gick i söndagsskolan, i den kyrkan.,

Theodore: Quinton, han var född här. Så han var född i detta countyt, han.

L: När var Du född?

Quinton: 1910. Ja.

L: Har Din pappa berättat om hur det var på Den tiden? Det var besvärligt många gånger - på Den tiden.

Quinton: Oh Yeh. Jag tänkte gå så långt som Du kan i det svenska språket. Jag kan säga många ord av att i svenska - men - jag kan inte komma upp så högt! i till prata svenske!

L: Jaa, Du förstår ju bra!

Quinton: Well, jag redar mig all right. Men när jag går ut, Du vet, med andra platser, då kan jag inte gå på gång med svenske. Ungdomen; de vet i tiden inte prate svenske. Så jag får prata engelska 'ti dem. Men här hemma -

L: Det är svenska.

Quinton: Vi pratar varje dag. Och likadant när mamma var här. Jag ska hålla på, så länge jag lever och kan!

L: Vad hette Din mamma?

Quinton: Det var Svenson.

L: Och Hon var född i Sweden.

Quinton: Yeh. 'Ho 'va - 'hena - yeh, 'ho kom 'ifrå Sweden, med. 'Di vigde sig - pappa och mamma - 'di vigde sig - i Sweden - där i settlementet där nere, där 'di var uppresta. Där vigde 'di 'si. Och sedan 19 7 kom far hit 'opp och köpte land här ikring. Och så gick han tillbaka och gifte mamma 19 8 och 'köm 'opp här med mamma och byggde han ett litet hus då och så har han vart här - vart här ända sen.

L: Hela tiden. Han har inte velat åka tillbaka eller så?

Quinton: Va?

L: Han har inte velat åka tillbaka någon gång?

Quinton: No. No.

L: Du har trivts bra här uppe i Brady?
Theodore ?.

L: Du har trivts bra här uppe i Brady? You like this place.

Theodore: I have never regretted one minute. It's been wonderful, all these years.

L: Din fru, hon tyckte om det också?

Theodore: Ja. Yes, we never did regrett comming here. We have a nice farm - and - everything we have.

L: Ja. Den går ända ner till sjön och runtom här - ja.

Theodore: Yes. Juste about right on the road, and we have school-buss, and we have -

L: Allting, ja. Du får tala svenska.

Theodore: Jag kan tala svenska.

L: Du hade mycket får här då?

Quinton: Ja.

L: Du hade mycket får. Cheep.

Theodore: We don't have right now!

L: Nej, inte nu, men förr i tiden.

Theodore: Well. We had - we had cheep - many years! 1913, that's the first cheep I bought. 1913. And; a few years ago, there was a fellow come along, give us a good prize for the cheep and we sold out. We haven't had none since.

L: Nähä.

Var det någon mer som flyttade hit upp ifrån New Sweden? Kommer Ni ihåg det?

Theodore: Inte precis här!

L: Nej, Du var ensam här.

Theodore: Men i New Sweden, där var det några familjer som kom.

L: Kommer Ni ihåg namnen på dem?

Theodore: Va?

L: Kommer Du ihåg vilka dessa var?

Theodore: 'Kömmer 'iheug?

L: Ja, vad de hette?

Theodore: Well det var Anderson och Kvarnström och ... Hanson och sen var det ju fler. Jag kommer inte heller 'iheug namnet nu.

L: Hurd?

Theodore: Erlandson.

L: Hurd var det en också. Daniel Hurd.

Theodore: Ja men han var väl i Sweden, I Sweden.

L: Å, I Sweden. Ja ja, så de bodde där.

Theodore: Daniel Hurd och Leander Hurd, de var två 'brödar. De var där i många år.

L: De var gamla då?

Theodore: 'Di var gamla. Jag tror 'di 'köm hit i 1895. Eller i 90, tror jag det var. Och så en som hette Ludvig Janson, han var 'geft med deras 'söster. Med Leander Hurds 'söster. Men det är ett par som lever i stan. Han heter " Hurd. Leander Hurds 'pöjk, men han är 75 år nu, tänker jag, och hanses hustru - det var en som hette Frans Jansons, det var hans 'doter. Men hon är about 75 år nu. 'Di bägge är gifta. 'Di lever i stan där, därinne. Där 'kunne Du få mycket information.

L: Jaså.

Theodore: De är pretty smart.

L: Och De talar svenska med?

Theodore: Det tänker jag 'di kan! Jag vet inte om Han kan - men - jag tror 'ho kan det.

L: Jaha.

Det fanns inga kyrkor här ute när Du kom hit?

Theodore: Va?

L: Det fanns inga kyrkor när Du kom hit?

Theodore: Kyrkor? O yes!

L: Jag menar: När Du kom?

Theodore: No. Det var ingen riktig 'körka; men, det var metodistkyrka och presbyterian kyrka. Och där var baptistkyrka.

L: Men Den var amerikansk då, väl?

Theodore: Den var amerikansk.

L: Men inga svenska?

Theodore: Nej.

L: Det har aldrig varit några predikningar på svenska då?

Quinton: Oh yeh. Vi hade svenska predikningar då.

L: När Du växte upp?

Quinton: Ja, när jag växte 'opp, i 'kyrkera. I svenske 'kyrkera. Av 'di svenske.

L: Det var svensk frikyrka då?

Quinton: Ja. Vi hade svenska präster då, och predikade svenske, i 'kyrkera. Metodistkyrkera och Väneri-kyrkera och

L: Är Du konfirmerad på svenska?

Quinton: No.

Theodore: 19 07 så byggde de en metodistkyrka i New Sweden. Men den är inte där nu.

L: Nej.

Quinton: Du nämnde att Du varit up Stanford. Jag har en kusin, han heter Wernan.

L: Wernan. Har Du träffat honom.

Quinton: Vi är kusiner, han och jag. Hans mamma och min mamma var 'söstrar.

L: Ni var systrar.

Quinton: Det är en bra 'pöjk, han pratar svenske.

L: Jaha. Vi pratar svenska.

Quinton: Ja. Han är ett år äldre än jag är. Han farmar där 'oppe - Ekdahl -

L: Eriksdahl.

Quinton: Ekdahl - ett settlement, med kyrka där. Det är en stor Nusby kyrka. Det är ett stort svenske settlement där ikring var han lever.

L: Ja, det är många.

Quinton: Och här ikring är det rätt så många svenskar med.

L: Det är många svenskar?

Quinton: Inte nära där. De är här och där. En del där och en del i communitiet, en del Där!

L: I Brady?

Quinton: Ja, och så är det många som lever i Brady med, svenska. Ja.

L: Men De pratar väl inte svenska som Du och Din pappa gör?

Quinton: Va?

L: De pratar inte svenska väl?

Quinton: No. No. No. Det - De - 'Di har - Det är svenska och 'nörska. och - well - The Swedish people and Norwegian people - and the dansk yeh, - Det är många här ikring med - danska och 'nörska och svenska. Ja. 'Di deras föräldrar - 'Di 'köm hit ifrån 'Sveriget - Deras föräldrar - som Hans mamma och pappa, Du vet. Men det är också många

L: Så: Din farfar och farmor nu, de dog i New Sweden?

Quinton: Oh Yeh.

L: Var de här på besök någon gång?

Quinton: No. No.

L: Inte det!

Quinton: Du ser, hans pappa, han dog när han var nio år.

L: Å, på så vis. Du var inte född då.

Quinton: No. Hans pappa dog när han var nio år.

L: Men Din farmor då?

Quinton: No. Hon dog med. Längre fram. Hans mamma gjorde.

Theodore: Are You talking about Jorgen Hanson?

L: Nej.

Theodore: No. From Jorgen Hanson, You can get a lot. He has been a chairman of The Historical society, for many years.

L: Jaha. Han känner till mycket om sådana ting.

Theodore: He, and hes whife, she came from Austin, too.

L: Jaha. Är han farmare också?

Quinton: Oh yeh. Han lever öster om Brady. Öster. Det svenska settlementet där ute var han lever.

L: Han kan tala svenska?

Quinton: Ja. Det är en trevlig karl!

L: Var det många ifrån New Sweden som kom hit upp?

Theodore: ?.

L: Var det många ifrån New Sweden som kom upp hit till Brady?

Theodore: No. Det var inte många. Det var mer 'ifrå Hutto.

L: Från Hutto?

Theodore: Men; 'di blev bara - some of them - 'di var inte länge. Det var för törst, så 'di 'kunne inte meaka 'nöt. Så 'di gick tillbaka där. Men me and my brother, we stayd along. We didn't lose anything.

L: Jaha. Din broder; vad hette han? Vad hette Din bror?

Theodore: John. Men han är död. Han har varit 'dö i många år.

L: Var han gift?

Theodore: Ja. Hustrun, hon lever här 'oppe. Och så har 'di en 'pöjk. Han är väl en - väl en 50, tänker jag nu. Han blev - han fick ett ben avslitet i kriget.

L: Andra Världskriget.

Theodore: Det vänstra, tror jag. Han är här 'oppe. Så han går på kryckor. Men han har alltid arbetat mycket. "Be Your man"! And then; she has a daughter. Hon arbetar in a hospital in Brady.

Quinton: Ja. 'Ho 'är 'nörsk - den förste där - 'ho är 'nörsker. Och 'henna - henna bror, henna karl, - han var svensk; svensker.

L: Så när Du pratar med dem, pratar Du norska då?

Quinton: Nej, vi pratar svenska.

L: De förstår svenska?

Quinton: Yeh. Yeh!

L: Så Ni pratar svenska här varje dag, Du och Din far, då?

Quinton: Ja, det - Det gör vi.

L: Och han är nära 90 år gammal.

Quinton: Och jag är 64.

L: Du är 64. Quinton Lyckman; och Theodore Lyckman.

Quinton: Ja.

L: Jaa. Men är det inte besvärligt ibland att prata svenska. Om Du ska ut med traktorn och köra på fälten?

Quinton: Va?

L: Är det inte svårt ibland att använda svenska?

Quinton: No.

L: Det går bra.

Quinton: Det går rätt så bra.

L: Jaa.

Quinton: Men vi får väl 'le' hålla upp med 'et - så vi inte glömmer; förglömmer. Så vi inte glömmer 'äv 'da'. Well, en får ju praktisera, bra mycket Du vet, för att hålla med 'et.

L: Jaha.

Quinton: Men när jag går ut - allmänt, och pratar till mina vänner -

L: Då blir det amerikanska.

Quinton: Då är det amerikanska. För 'di - 'di vill inte prate svenske. Jag menar - 'sve

L: De kanske inte kan heller.

Quinton: Va?

L: De kanske inte Kan heller!

Quinton: 'Di kan, om 'di bara vill.

L: Du tror det.

Quinton: Men; Jag vet inte vad det är fatt. Om 'di skäms för 'et här. De skammer 'ifrå' et. Ja. Men det är ju en del - Det är ju en del 'di prater svenske en del ut'å dem. Det är svensker som lever här ute. Hanson heter 'Di. Paul. Paul Hanson,

L: Hanson - ja.

Quinton: han prater svenske! Och han har en bror som heter Harry. Han prater svenske. Och - och George Engdahl, han prater bra svenske. Ja 'de är 'nöra, men inte många som håller 'öppe med det 'dära.

Theodore: Ja. Paul Hanson och hans 'hustru, 'di kan tala bra svenska.

L: Jaså.

Theodore: Det är smart people.

L: Jaha. Har De varit här i många år?

Theodore: Varit här? Oh yes.

L: Han är född här?

Quinton: Oh yes.

Theodore: Well. Han är född i Hutto.

L: Från Hutto. Jaa.

Theodore: Han var just little när 'di kom 'opp här. 'Di kom 'opp här just about samma tid som Vi gjorde. Jag tror Han var född i Hutto.

L: Ja. Det var väl en hel del som

Theodore: Och; hans 'hustru, 'ho är född i Georgetown.

L: I Georgetown.

Theodore: En liten smart woman.

L: Jaha. Är det Paul Hanson?

Theodore: Ja Paul Hansons whife.

L: Jaha. De tillhör metodisterna?

Quinton: Yeh.

L: De är metodister ja.

Quinton: Ja.

L: Kommer ni tillsammans ofta för att sitta och prata?

Quinton: Oh yeh.

L: Ja ni har era sammanträden!

Quinton: Men då är det ju det mesta engelska vi pratar.

L: Ni pratar engelska.

Quinton: Vi kan prata all right, men; det mesta engelska språket, det blir, när vi kommer tillsammans, Du vet.

L: Jaha.

Quinton: Du ser: jag var i armén med.

L: Du var det ja.

Quinton: 'Di fann ut att jag var en svensk ju. Jag fick - Du vet - jag vet inte vad Du kallar på svenske - men - på engelska är det interprettor.

L: Tolk, ja.

Quinton: Jag fick sign up, Du vet, att jag var en interprettor. En gång när 'di prate svenske 'möet, så fick jag komma in och hjälpa ut dem med det svenska språket, för det skuldet att det var En som inte 'kunne prate svenske. och 'di kallar interprettor - jag vet inte vad 'di kallar 'et på svenske. Ja. Och det var ju 'pöjkar 'frå Polen och Tjeckoslovakia och Tyskland, 'di fick sign up, på det med, likadant som jag fick lov och göra. Men jag begagnade det aldrig i armén.

L: Inte det.

Quinton: Men 'di behövde 'mi inte för 'nöet.

L: Ni var ensam här på farmen då, när Quinton var i armén.

Theodore: Well.

L: Ni hade hjälp här.

Theodore: Oh yes. Och jag hade haft en bad operation då på samme gång.

L: Gallsten.

Theodore: Jag 'kunne inget göra på farmen. Utan jag fick let him - jag hade en lagkarl här istan- han fick ut 'hönöm ur armén.

L: Jaså.

Theodore: Och så lagkarlen, och kongressmannen som bor i Washington - 'di hjälptes åt - så 'di fick ut 'en - och han 'köm hem. Men jag arbetade inte så belong. Jag kunde inte gå ur huset!

Quinton: Det var inte smidigt till heller och 'kömma ut. Då var vi i krig då. Det var inte smidigt då till 'kömma ut. De shure undersökte 'di. Jag vet inte hur många frågor jag fick svara, för det 'skuldet jag fick 'lov 'kömma hem. Så - jag sa hur det var hemma med 'hönöm och 'de - och rätt vad det var - så släppte 'di ut mig.

L: Jaha.

Quinton: Ja. men det var inte sagt att jag fick gå hemma då. 'Di kanske - Di 'kunne 'tat mig än - igen - 'tat mig in där igen, till armén. Det hade inte gått så bra 'di better, var 'di slogs där 'börte. Men det hade inte gått så bra.

L: Rosevelt, han var en bra president? Rosevelt?

Theodore: ?.

L: Rosevelt, han var en bra president?

Theodore: Yes, till 'öss. Jag vet inte hur han var till andra. Men 'te 'öss. Sen han blev president, sen började vi göra lite pengar. Han var president många år och Han var perfect! To us! I don't know to other people!

L: Han var bra.

Theodore: But I don't know, I do remember, president Hoover. (?) några meningar. But anyway: this is what happened. Roosevelt got it. He was a democrate. And I remember this much. After he was elected, and he want to take over, the republicans and the democrates, they both, they ran to Roosevelt, and told him: "You do the best for the country, and we will all stay with You". Det var de republicans and democrates. 'Di sa: vad Du tror är bäst nu, så vi ska göra't vid. And it worked too. He made a good president. And because; the war came on, You know, and he had a big job.

L: Nej, det var inte lätt.

Quinton: Well. Det är inte roligt 'å' 'va president nu.

L: Hur var det på den tiden när Du var en liten pojke?

Theodore: Med Mac Kinley, tänker Du?

L: Ja. Kommer Du ihåg hur det var då? Det är många år sen.

Theodore: No. Det var inte Mac Kinley. Jag vet: Mac Kinley han - - å! det var fint. Jag var fylld 20 år tänker jag när Mac Kinley var. Han blev ju 'sköten!

L: Ja.

Theodore: Jag var up i en 20 år då. No. Det var i Cleveland tänker jag, eller där about.

L: Och Roosevelt var också med i jobbet.

Theodore: Va?

L: Theodore Roosevelt.

Theodore: Ja, yes, he was there.

L: Han var väl bra?

Theodore: But he was a little kid. He was good.

L: He was a ruf rider!

Theodore: Ja.

Quinton: Jag läste i böcker när jag gick i 'skolen. Då läste jag om 'di där 'presidentera. Då när vi gick till 'skolen. När vi var 'pöjkar. Då vi studerade 'öm 'döm 'presidenter i 'böckera. Det var där vi lärde de där karlarna, 'di var, presidenter i Amerika.

L: Du gick aldrig i svensk söndagsskola?

Quinton: Va?

L: Du gick inte i söndagsskolan?

Quinton: Jag gick i söndagsskolan, all right, på amerikanska.

L: Den amerikanska, men ingen svensk.

Quinton: Men Han gick på svenske. Konfirmerades på svenske. Och gick i söndagsskolan på svenske. Det att han kan läse svenske.

L: Kommer Du ihåg! Gick Du till skola i New Sweden? Församlingsskola?

Theodore: Gick jag i skolan där?

L: Ja. Var det på svenskan yeh.

Theodore: Jag gick i svensk skola.

L: Svensk skola. Då fick Du lära Dig där.

Theodore: Och så gick jag ju i den andre skolen, 'me. Men; Jag fick - jag fick inte 'möcke skoler.

L: Inte det.

Theodore: För jag gick ju lov och gå ut och göra leven. Mamma, 'ho hade - 'ho hade - Det var svårt för mamma till cara om. John, - han - min andre bror, han took ju care of farmen. Men jag fick gå ut och göra leven för mig själv. Och Det gick bra!

L: Det gick bra ja. Och så träffade Du Din fru.

Theodore: Yeh.

L: Hon var ifrån New Sweden.

Theodore: arbetade för 50 cent om dagen.

L: 50 cent om dan.

Theodore: 50 cent om dan.

L: Vad gjorde Du då?

Theodore: Farmade!

L: Och Du körde med mules - och -

Theodore: Jag arbetade för farm - well. Det var nära intill en farm up in New Sweden. Jag arbetade där i sju månader.

L: Sju månader.

Theodore: Jag fick - jag fick två halva dar 'å'.

L: I månaden?

Theodore: Två halva dar på sju 'månar. Och Jag har inte fått lön men jag fick 'löv 'å köpa 'kläer. Och sen då när sju 'månar var 'öppe, så fick jag arbeta 'å den 'dan som jag hade fått! Det var inte 'söm nu. And that was from sun up to sun downs.

Quinton: Det var så länge 'sola var ljus.

L: Det var klockan det ja.

Quinton: Ja, det har ändrat 'si, 'di siste.

L: Var det lätt att få arbete då?

Theodore: Ja, det var det.

Quinton: Men, som jag nu, jag kan sitta och prata 'te 'di hele 'daen.

L: Ja, det tror jag säkert!

Quinton: Det bather inte mig, för Nu är han här. Och jag har bra hälsa. Jag är inte sjuk.

L: Du har inte varit sjuk, någon gång?

Quinton: Oh yeh, oh yeh. Jag har varit sjuker, all right. Inte allmänt, så jag har behöver ta medicine. På det viset. Allmänt; jag är inte sjuker - på Det viset.

L: Din far, han har levat ett långt liv.

Quinton: Oh yeh. Det har han.

L: Han är 90 år nu.

Quinton: Ett bra liv. Ett bra liv har han levt. Ja.

L: Men det var besvärligt här under de första åren. Dåliga vägar.

Quinton: Yeh. Det shure var det, vid den tiden. Och det året han 'köm 'öpp här och spekulerade på land. Land var inte dyrt då - som det är nu.

L: Nej det var billigt då.

Quinton: Det var grovland. Det var paste land på det viset då.

L: Det var inget uppodlat.

Quinton: O no. No. Då fick han 'gruva, Du vet och plöja 'opp landet och 'fåt iordning innan han 'kunne börja farma. Det var fasteland då. But 'di hade - 'di hade rätt så hårt, tillbaka de måla som han var - och andra - som köpte land. Det var rätt så hårt då, 'söm det - 'söm det - emot vad det är nu. Ja.

L: Vad har Din far berättat om de första åren här uppe. Var det besvärligt?

Quinton: Ja, det shure var det.

L: Ja. Vad var det som var värst, tror Du.

Quinton: Va?

L: Vad var det som var värst? The worst problems.

Quinton: 'Törkåra. Det var 'törkår. Det värsta året, när 'di hade 'törkåra. Men jag kan inte - Men; Jag kan inte gå tillbaka 'någe mer än vad jag vet. Jag kan inte gå tillbaka, så långt som Han kan.

L: Har han inte berättat för Dig då?

Quinton: Va?

L: Har inte han berättat för Dig?

Quinton: Yeh, oh yeh. Ja det har han. Ja.

Lennart Setterdahl: Och än en gång ska jag ställa frågan till Theodore Lyckman om han kommer ihåg var hans föräldrar kommer ifrån i Sverige. Han kommer inte ihåg det, men han kommer ihåg att hans far och hans bror, alltså Theodores farbror, var 'di förste som tog sig i land i New Sweden, Texas.

Theodore: Ja. Det är allt jag vet.

L: Ingen plats, eller någonting?

Theodore: Jag vet inte vad socken 'di 'va' 'ifrån eller 'nöe' sådär.

L: Vilket år kom de till New Sweden?

Theodore: Det kan jag heller inte säga, men jag vet: de settlade för New Sweden 1875.

L: 1875!

Theodore: 'Di settlade - 'Di var de första settlare i New Sweden. Han och en bror - Kalle Lyckman - Di var 'di förste två i New Sweden. Och sen 'köm det ju andra - Andra svenska 'folk ifrån Sverige.

Lennart Setterdahl: På grund av problem med bandspelaren så får det här bli slutet på intervjun med Theodore och Quinton Lyckman i Brady, Texas.
Intervjun gjordes den 20 januari 1975.

Transkriberat från kassetband 2011-03-24 /O-KS